

XVII.

B e t æ n k n i n g

over

Forslag til Lov om Lærlingeforholdet.

(Afgiven af Landstingets Udvalg den 8de Februar 1881).

Udvalget skal først udtale sin Paakjønning af nærværende Lovforslags Forelæggelse, da det, efter at være blevet til Lov, vil bidrage til at afhjælpe et Savn, som stærkere og stærkere er blevet følt indenfor Haandværket siden Næringsfrihedens Indførelse. Med denne fulgte de tvungne Svendeprøvers Afstæffelse, der igjen bevirkede, at de tidligere Lærlingeforhold, hvis Diemed var de unge Menneskers fagmæssige Udbannelse til et saadant Maal, at de sattes istand til at aflægge Svendeprøven, tabte i Betydning og derfor ogsaa bleve forholdsvis sjældnere. Efter den tvungne Svendeprøves Afstæffelse maatte Omskiftet om snarest muligt at erhverve Noget jævnlignende arbejde, der vilde arbejde i et Haandværk, utilbøielig til at indgaa en egentlig Lærekontrakt, idet han foretrak det ringere Maal af Udbannelse, som kunde erhverves paa anden Maade i kortere Tid fremfor den mere grundige og afsluttende Op- læring, som Lærlingeforholdet tilsigter.

Dernæst kunde det ikke være Andet, end at den stedfundne Forandring affødte en Fristelse for den viderekomne Lærling til at løbe af Læren i Utide og søge at gjøre sin alt erhvervede Udbannelse frugtbringende. Men derved var Mesteren udsat for at gaa glip af Lærlingens Arbejde netop paa en Tid, da det skulde yde ham Vederlag for de paa hans Udbannelse anvendte Offre, og denne Risiko maatte atter gjøre Mesteren utilbøielig til at indlade sig paa at antage Lærlinge.

At den her antydede Tilbagegang i Lærlingeforholdene imidlertid ikke har været til Held for Haandværket, turde fra alle Sider være erkjendt, ikke blot hos os, men ogsaa andesteds som i

Norge og Lyfland. Men jo mere Manglerne i den bestaaende Tilstand ere blevne indlysende, desto stærkere har man ogsaa fra Haandværkernes egen Midte reist Kravet paa deres Afhjælpning. Som et dertil stikket Middel er i Særdeleshed fremhævet tvungne Svendeprøvers Gjenindførelse. Saa langt har Regjeringen imidlertid i alt Fald endnu ikke ment at burde gaa, idet den ikke har fremlagt noget dertil sigtende Lovforslag, og under disse Omstændigheder har Udvalget heller ingen Anledning til at udtale sig om Spørgsmaalet, da det er paa det Rene med, at dertil sigtende Bestemmelser i hvert Fald ikke bør indføres i nærværende Lovforslag. Derimod finder Udvalget udtrykkelig at burde fremhæve, at Lovgivningen, saa længe den ikke skrider til at paabyde passende Svendeprøver, kun vil kunne bidrage paa en forholdsvis underordnet Maade til bedre Tilstandes Gidsførelse, og at man heller ikke bør gjøre sig overdrevne Forestillinger om den Virkning, det foreliggende Lovforslag, naar det maatte blive til Lov, vil udøve, idet den attraaede Reform først og fremmest maa bæres frem af det private Initiativ, der atter maa sættes i Bevægelse af de vedkommende Parters bedre Indsigt og klarere Opfattelse af deres egen velforstaede Interesse. Mestrene bør indse, at det Offer, de bringe ved at oplære unge Mennesker paa den forhen sædvanlige Maade, tilfulde vederlægges derved, at de kun ad denne Vej i fornødent Maal kunne sikkre sig den kyndige og dygtige Medhjælp, uden hvilken de ikke paa en tilfredsstillende Maade kunne føre deres Sag frem. Og Forældre eller Værger, som ville anbringe unge Mennesker i et Haandværk, bør forstaa, at de ordentligvis kun ved at